

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Esposiția de la Sibiu.

Sfânta scriptură, acest nesecat isvor de dumnezească înțelepciune, zice în cartea lui Iov, că „omul se naște, ca să muncască, pasărea, ca să zboare”. Și în adevăr, dacă ne gândim mai adânc asupra lumii și a vieții acesteia și în deosebi urmărim lupta pentru existență, care decurge într-o toți și toate — începând de la „jiviniile” cele mai neînsemnate și mici, de la infusoriile din fundul apelor și mărilor și până la coróna fapturilor lui Dumnezeu — pretutindenea putem constata cu toată hotărârea, că unde este *activitate*, lucrare, acolo este mișcare, acolo este *viață*.

Activitatea, munca, produce viață; ear' viața înaintare, progres ori chiar triumf asupra acelor, cari ți-se pun în cale.

Munca ne alungă uritul, care moște trupul și sufletul.

Când omul se află cuprins de nemulțămire, cădând în necazuri și nenorociri, munca pune în mână îngerului nostru păzitoriu vëlul uitării, cu care — acoperindu-ne sufletul sbuciumat — ni-se ușurează necazurile și ni-se umple inima de mângâierea atât de necesară.

Munca ne scote mai presus de toate din lipsă și miserie, cari — ca niște paraziți — istovesc toate puterile din un om, din o familie, și din un popor întreg.

Munca e sarea vieții, care ne fereste de stricăciune, susținând în noi viața și promovând dezvoltarea normală și armonică a tuturor puterilor din om.

Munca e izvorul virtuților, pe când lenea și nelucrarea sunt motorii electrice ai tuturor relelor, sau — precum nimerit se exprima Jean Paul — „nelucrarea este perina dracului”, este patul cald al tuturor păcatelor, precum se exprima și înțeleptul Solomon în pildele sale, zicând: „Întru poftă este tot cel fără lucru; ear' mâinile celor bărbați (lucrători) sunt întru nevoie”. (VI 6.)

Munca este mijlocul cel mai puternic al progresului pe toate terenele, al mulțămirii, al fericirii.

Din aceste constatări neresturnabile putem conchide, împreună cu sfânta scriptură, că munca este cea mai frumoasă misiune a omului și că nimic mai sfânt sub soare, de cât munca cinstită, fie aceea muncă rezultatul activității brute a mânilor sau a capului, fie instrumentul îndeplinirii ei plugul, cio-cănușul sau condeiul.

Așa este! Sfântă trebuie să numim această treime a muncii omenești, căci ei avem să-i mulțămim întreg progresul, întregă bunăstarea și cultura neamului omenească, de la epoca de piatră începând și până la epoca minunilor produse de puterea aborului și a electricității.

Deci cu respect trebuie să ne ridicăm palăriile dinaintea tuturor muncitorilor harnici și onesti.

Între asemenea muncitori trebuie cu plăcere să înșirăm pe toți acei fii ai poporului nostru român din patrie, cari au contribuit cu lucrul mânilor lor la aranjarea esposiției ce Duminecă cu cuvenită solemnitate s'a deschis în Sibiu.

Din lucrările espuse am putut vedea deoparte, că meseriașii nostri români, deși conform datelor statistice adunate de Reuniunea meseriașilor din Sibiu, s'au mai sporit în număr, totuși mai au foarte multă trebuință de sprijin, încurajare și indemn, ca să poată face pași siguri pe calea ce duce la progres; dar' de altă parte din despărțimintele industriei de casă toți ne-am putut întări în convingerea, că nu există popor pe lume, care să înțerească pe vrednica țărancă română în frumsețea și variațiunea formelor, în finețea lucrărilor, în aranjarea colorilor și preste tot în gustul estetic și artistic, ce cu judecată de specialist se poate deduce din toate ciupagurile, șirele, altitelor, tiviturile, cheițele, barburile, fețele și preste tot din toate lucrările, esite din mâna ei abilă, harnică și autodidactă.

Am făcut în vara aceasta o mică călătorie, convenind cu mai multe popore și cercetând diferite muzee cu asemenea obiecte; ba chiar și în zilele trecute am asistat la deschiderea oficială a muzeului etnografic din Cluj, așezat în casa nașterii regelui Mateiu Corvinul; dar' trebuie să mărturisesc sincer, că cele vădute pe-acolo nici asemenea nu se pot cu lucrurile din esposiția noastră. Și o mândrie deosebită te cuprinde, putând constata, că manufacturile românești sunt preste tot neîntrecute.

Durere numai, că mândria noastră o reține în sborul ei un simț de durere, produs de regretabilul fapt, că până astăzi — afară de „Reuniunea femeilor române din Sibiu” și de cea din comitatul Hunedorei și afară de câțiva singuratici amatori — nu s'a aflat încă nici un factor hotărâtor și cu suficient mijloc material, care să exploatze acest isvor de bogăție națională, să colecteze, ficeze și eternizeze acele forme și modele neîntrecute, și generalizându-le să descopere lumii întregi iscusința, pricepera și talentul Românului și în această privință. Un deosebit serviciu va face deci neamului acela care va suplini această înțelăsare; și cu bucurie trebuie să accentuăm aici, că aranjatorii esposițiunii prezente — Reuniunea agronomică română și Reuniunea meseriașilor — au luat deja inițiativa pentru desemnarea, aranjarea și multiplicarea formelor și modelelor mai alege în câteva albumuri, dintr-o cari unul e deja gata. Deasemenea este laudabil începutul de a face o colecție din toate porturile țărănești caracteristice și a le prezenta în forma de păpuși mai mărișore. Astfel de păpuși se pot vedea vr'o 12 deja la esposiția deschisă; și când această colecție va fi gata și completă, ea va forma un prețios despărțământ al unui muzeu etnografic român.

Nemuritoriul nostru Alexandri, ocupându-se cu adunarea poeziilor populare, cărora el însuși — rege al poeziei române — s'a închinat, a zis, că „tot Românul este născut poet”. Ca fii de țeran, carele am trăit în mijlocul poporului, și cunosc de aproape aptitudinile lui și produsele mânilor țeranului autodidact, dar' mai ales — vădând și admirând industria de casă din esposiția noastră — mi-am format convingerea — cred eu — foarte îndreptă-

tită, că „mai ales fie-care română este un-născut măestru, un artist”.

Acastă constatare trebuie să ne înveselească pe toți, și în deosebi pe clasa cultă a poporului nostru. Dară înveselirea platonice nu-i de ajuns, mai ales când ne gândim, că de-și Românul are atât de multe aptitudini înăscute spre confecționarea autodidactă aprópe a tuturor articolelor, de cari un om are lipsă, — totuși progresul meseriașilor români este relativ atât de încet și neînsemnat.

Din cele observate la esposiția de azi trebuie să luăm cu toți indemnul și propusul de a ne face sprijinitorii clasei meseriașilor români, oferind ajutorul puternic acelor bărbați, cari s'au angajat a promova interesele lor. Sprijinul nostru nu-i iertat să lipsescă, mai ales atunci, când îi vedem pe acești meseriași deoparte dezvoltând cu pricepere însușirile lor înăscute, aranjând asemenea esposiții, studiind descoperirile cele mai nouă, ca astfel să poată ține pas cu produsele mașinăriilor și fabricelor, cari cu capitalurile lor mari apasă greu industria mică; dezvoltând în ei spiritul de emulare și de asociare, ca astfel cu puteri unite să poată susține lupta pentru existență și concurența străină; și de altă parte, când îi vedem ferindu-se de lux, dedându-se la păstrare, la cruțare, la rațională întrebuințare a obolului câștigat cu sudorea feței și preste tot ocotind acele ocupațiuni incompatibile, cari pot să-i ducă la neglijarea meseriei. În această privință trebuie cu toții să ascultăm admonițiunea lui Iisus Sirach. (XI. 10, 12) când ne zice: „Fiule! nu te cuprinde cu multe lucruri, că de te vei cuprinde cu multe lucruri, nu vei fi fără de vină, că de vei alerga nu vei prinde și de vei fugi nu vei scăpa”.

Mergând meseriașii nostri pe această cale și purcedând după indicările accentuate, întregă inteligența noastră și toți factorii hotărâtori se vor simți datorii a oferi și pe viitor întregul lor sprijin la crearea, ridicarea și întărirea atât de indispensabilei noastre clase de mijloc, a meseriașilor, comercianților și industriașilor.

Acest sprijin îl cer nu meseriașii nostri, nu conducătorii lor, ci îl cere însuși viitoriul, însăși existența noastră.

Un ilustru bărbat de stat român originar de la noi, domnul P. S. Aurelian a exprimat în discursul său de la înmormântarea nemuritorului I. Brătianu acel adevăr, „că întregă organizațiunea noastră culturală este subredă, pe cât timp nu se razimă pe o stare economică înfloritoare”; eară când zice „economică” nu înțelege numai terenul restrâns al agriculturii, ci întreg complexul acelor ocupațiuni industriale, cari sunt chemate a împedeca înstrăinarea banului ieșit din punga poporului și a clasei culte și cari readuc ori-ce parauă earăși în punga poporului, mijlocind astfel înaintarea lui în bunăstare și în toate privințele.

Mănecând de la această elementară cerință a economiei naționale, ni-se impune tuturor datorința a sprijini fără multă amânare pe măestrii nostri cumperând numai și numai de la ei toate obiectele de cari în decursul vieții avem lipsă, ca astfel prin sucursul nostru să se poată desvolta mai repede

și la o eventuală ulterioară esposiție să-i vedem și pe ei în număr cât mai considerabil ridicați la înălțimea industriei de casă a femeilor române, care în adevăr merită toată admirația.

Dr. Miron E. Cristea.

Deschiderea esposiției.

Dăm astăzi în întregime discursul cu care domnul profesor Demetriu Comșa a deschis Duminecă esposiția industrială din Sibiu, în calitate de president al comitetului dirigent. E următorul:

Escelențiile Văstre! Dómnelor și domnișorelor! Iubiților frați!

Incepe-voiu prin a indica originea și scopul acestei esposiții. De preste 12 ani în-ăce am perëndat noi, cărmacii reuniuni agricole, comună de comună și astfel avutam, ca dór' nimenea altul, ocașie să admirăm earăși și earăși ceea-ce știu să plămuescă țărancele noastre în ale industriei casnice. Aprópe pretutindenea am întâlnit locuințe încărcate în țesături aevea mândre și sémănând a esposiții în mic. Și nu arare-ori ni-s'au îmbiat ochilor cuseturi și găтели de o frumseță și jingășie în adevăr rară. A strînge la un loc aceste minunății și a le pune în vederea și serviciul obștei — a fost și a rămas o dorință, care mereu ne-a ispitit.

De-și croite în stil mare și altcum bine isbutite, esposițiile noastre din 1862 și 1881 n'au lăsat urme mai adânci. În adevăr fără de a voi să aducem cuiva mustrare, trebuiva să mărturisim, că esposițiile amintite au fost puțin rodnice. Moștenirea lor, aprópe singură, sunt registrele și rapórturile, cari și ele uitării au fost date.

Făgăduind a reveni, constat, că ansă nemijlocită la această esposiție a dat voinica „Reuniunea a sodalilor români” de aici, care în frunte cu zelul și vrednicul ei president, a ținut să dea o nouă dovadă de hărnicia și vigoarea sa acum, când tocmă se împlinește 10 ani de la esposiția sa dintăiu.

Să punem dar' umăr la umăr și împreună să aranjăm o esposiție comună, economi și meseriași, întrunind astfel dintr'un singur mănunchiu frățesc, rodurile muncii și priceperii, hărniciei și iscusinței românești.

Așa ne-am zis noi, cărmacii, și lucru de prevădut, gândul nostru trup s'a făcut. Dovadă esposiția însăși. Inadins zic: era de prevădut, căci vorba fiind de întreprinderi practice, cari cer trudă gratuită și abnegației stăruință și jertfe, nu știm, noi cărmacii alor 2 reuniuni, de cât să mergem înainte fără, preget, înspre ținta propusă.

Drept răsplată ne va servi conștiința datorinței împlinite și gândul măreț de a fi contribuit, prin esposiție la strîngerea rëndurilor adese-ori răslețe, la propășirea industriei românești, la împreună lucrare economică și la încrederea în marile destoinicii, proprii neamului nostru.

Asemenea surorilor ei din trecut, esposiția de față va servi într-o altele ca dovadă, că portul țărănesc original vrednic este de a fi menținut cu sfințenie, una fiind-că se distinge prin gust, concepție artistică și colori bine potrivite, alta fiind-că, lucru hotărât, de-odată cu portul se schimbă și caracterul poporului. Drept aceea prigunit fără milă ar trebui obiceiul, durere răspândit, de a împetrișta mândra și trainica îmbrăcăminte originală cu pene străine, cu găтели și căpituri adese-ori próste și chiar cu sdrențe netrebnice. Marele concert, reprezentația teatrală și celelalte sərbări datorite sunt și ele esposiției.

Aș pute continua, dar' mă opresc și zic: toate acestea sunt lucruri trecătoare. Pri-virile noastre însă așintite au fost din capul locului, și asupra viitorului mai îndepărtat și astfel hotărâre am luat de a făptui ceea-ce alții, dăru mai chemați, încă n-au apucat să făptuiască.

Între altele am comandat și preste câte-va zile avem speranță de a vă prezenta, în plină lucrare, un rășboiu de metal, foarte spornic, îndemânatic și făcut anume pentru țărance. Acest rășboiu va costa, cu vamă și transport cu tot, preste 500 corone. Este pro-prietatea reuniunii noastre agricole, care va aduce în folosul țăranelor alte câteva răș-boie la fel, dacă exemplarul dintâiu se va arăta ca împlinind condițiile așteptate.

Același comitet va pune în serviciul urmașilor lamura atâtor minunății femești. Un modest început s'a făcut prin îmbrăcarea duzinei de păpuși aci espuse în frumosul port neaș românesc. Continua-vom, așa ni-am propus, cu stăruință și până ce vom fi is-buțit să avem atâtea păpuși îmbrăcate țără-nește, câte porturi mai de seamă sunt. Este costisitoare această întreprindere și mai ane-voioasă de cum s'ar crede. Remâne deci să apelăm și cu această sărbătorască ocazie la sprijinul atâtor Române măestre, zelose și cu dare de mână.

O altă colecție este, din care vă pre-sentăm aci un album grosior, cuprinzând probe de cusături, se înțelege, originale și alese cu îngrijire. Alături o să vedeți 4 țărance luând copii fidele de pe cusăturile espuse. Dinsele vor lucra, aici și apoi acasă, 2—3 săptămâni, până ce vor fi decopiat apröpe toate cusăturile mai alese. Esponentele, pe cari le privește, sunt deci rugate să ră-mână în așteptare până după luarea copiilor. În scopul de a înăvui colecția și cu țesături — model, am luat în ajutor 2 țărance, cari să producă aci la rășboiu și apoi la dinsele acasă, probe de țesături.

Pöte că vom angaja, acum sau în vii-tor, un cojocariu dibaciu, care să făptuiască în piele câteva probe de cusături românești alese.

Din probele de cusături, chindiseli și țesături, copiate de pe lucruri aci espuse, cum și din cari s'ar fi strîns de aiurea, se va întocmi mai târziu un al doilea album, pöte și un al treilea.

Pornit odată în calea faptelor de inter-es comun, comitetul reuniunii agricole a făcut un pas înainte și a mers până a se avênta la o întreprindere menită a dobândi în viitor o mare și binemeritată importanță. Vorba este de întemeierea unui album artis-tic, care va cuprinde, în mărime naturală și resp. redusă, număröse desemnuri tipărite, reprezentând cusături, țesături și chindiseli românești, culese din patria noastră întregă. Cartonul de lângă albumul aci spus indică, că tipăriturile vor fi executate în colori și întocmai la fel cu originalul.

Drept material vor servi, pentru lungă vreme, probele de cusături și mai târziu ceea-ce vom pute stringe de aiurea. Pentru a copia, în mărime redusă, câteva covöre

și alte țesături mari, am angajat deja un pictor-fotograf, care a început deja să lucreze.

Suntem noi, cărmacii alor 2 Reuniuni, stăruitori și cu una cu două înapoi nu ne dăm.

Dovadă espositia de care ne-am apucat, acum pot destăinui, fără să avem disponibilă fie și numai o treime din suma trebuitöre. Și marele public românesc a întîmpinat lu-crarea noastră cu o prevenire și încredere de-săvîrșită.

Atăta ni-a trebuit nouă, economilor în-demânatici, ca să plănuim și chiar să ne apu-căm de o întreprindere așa scumpă, obosi-töre și îndrăsnită, cum este tipărirea în co-lori fel și fel a sute de probe și modele. La încrederea măgulitoare deci cu încredere vom răspunde și face-vom tot ce ne stă în putință spre a ne arăta vrednici de sprijinul moral și bănesc, de care ne-ați învrednicit și la care contăm și în viitoriu. Voind să premergă ca și alte-dăți, cu bun exemplu, pe sêma al-bumului de tipărit, vrednicul meu amic, dl asesor Dr. Barcianu, s'a grăbit a-mi preda, dineaori, suma de 100 corone, în amintirea iubitei și nobilei sale soții Silvia, căreia nu i-a fost dat să ıee parte activă la o lucrare, pentru care totdeauna a purtat un deosebit interes. Astfel zice în duioșa scrisöre, ce mi-a adresat. Sora d-sale dñma Constanța Barcianu a contribuit 30 cor., ear' sora ră-posatei, dñora Adelina Oltean, 20 cor., pentru același scop.

Așadar rășboiu-model, păpuși în port original, colecție de cusături și edarea unui album artistic, — iată probleme în parte deslegate și puse în serviciul generațiilor ur-mătöre. Ceea-ce ne preocupă cu înțetire, este mai ales albumul de tipărit, care singur ar fi meritat aranjarea espositiei și care vesti-va urmașilor: ce au știut să făptuiască, cu acul și la rășboiu, generația de astăzi și străbunii nostri.

Multe am mai avé pe suflet noi, cari de săptămâni încöci ne sbatem și muncim pentru înjghebarea espositiei, multe de spus aș avé în special eu, care abia am avut când să aștern pe hârtie vorbirea prezentă. Din temere însă, nu cum-va să stîrnesc plictisela, încheiu prin a exprima adâncă recunoștință Eminenței Sale Domnului arhiepiscop și mē-tropolit, Escelenței Sale vitezului comandant de corp, Ilustrității Lor Domnului comite su-prem și vicecomite, Prea Stimatului Domn primar orășenesc și celorlalți onorațiori, cari au ținut să ne onoröze cu prezența d-lor. Deosebită mulțamită se cuvine comisunii eco-nomice comitatense în frunte cu Ilustr. Sa dnul vicecomite, primăriilor și acelor bărbai generöși, ale căror daruri bănești pe sêma espositiei întrec suma considerabilă de 2000 coröne.

Ca vrednici de cinstea și lauda ob-ștască s'au arătat membrii comitetului diri-gent în frunte cu celalalt president al espo-sitiei, amicul meu d-nul Victor Tordășianu, de-asemenea harnicele și grațioase dñme și domnișöre sibiene, cari dinsele au știut să rînduiescă obiectele trimise, cu atăta gust și pricepere. Mulțamită se cuvine și acelora din bravii nostri elevi teologi, cari s'au grăbit a

întreveni și a da mână de ajutoriu. Cu veselă și dragă inimă exprima-vöiu deplină și bine-meritată recunoștință cu deosebire harnicelor țărance și bravilor meseriași și tuturor espo-nenților, cari ei au chizășuit realizarea espo-sitiei.

Este de prevăduț că nu vom fi isbuțit în töte amănuntele. Vă pot însă asigura, că zelul nostru mare a fost, fără preget străda-nia și curată intenția noastră de a săvîrși lu-crare cinstită, plăcută lui D-zeu și folositoare obștei românești.

Cu acesta declar espositia pentru indu-stria casnică și pentru meserii ca fiind deschisă.

Pentru insultarea M. Sale.

Desfröul cu care „Független Magyar-ország“ deja de la înființare tracta nu numai cestiuile ce priviau naționalitățile nemagiare, dar' chiar și afaceri în cari — pare că anume — implica și persöna M. Sale împăratului și rege, a îndemnat în fine pe procuratura reg. din Budapesta să intenteze numitului ziariu *proces de les-Majestate*, pentru articolul „A koronatanács“, publicat în numărul dto 2 Octöbre st. n. Părțile, cari presupunem că le va fi înierimat procurorul, sunt următöarele:

„... Teritoriul vamal independent are zăgaz puternic, de care până acum töte do-rințele țării în această privință au suferit nau-fragiu, ear' acest zăgaz nu e altul, de cât regele. Nu umble deci Coloman Széll cu ter-tipuri, nu și dee trudă să nege adevăruri de obște cunoscute opiniei publice, căci și așa nu esistă nimeni în țera această, care să nu știe, că în decursul de șapte ani al tra-tativelor privitoare la pactul economic, guver-nele ar fi creat deja teritoriul vamal inde-pendent, dacă regele nu s'ar fi opus în cel mai rigid mod tuturor încercărilor referitöre la această creare și dacă regele nu și-ar fi aruncat în cumpănă încă 'nainte de începe-rea tratativelor cuvêntul imperativ, că el vo-este teritoriul vamal comun, deci teritoriul vamal comun trebuie susținut.

E însă întrebare, că trebuie el öre sus-ținut numai fiind-că regele voeste? E între-bare însă, că datöre e öre țera să-și jertfescă întrögă industria, întrögă economia de câmp, întreg comerțul, întrögă bunăstarea, întreg viitorul numai fiind-că regele voeste? E în-trebare fusă, că în drept e öre regele să pre-tindă de la națiunea jertfă așa mare numai fiind-că el e deja de șeptezeci și doi de ani, fiind-că e deja cărunț-alb și fiind-că de așa multe-ori l'au lovit loviturile sortii?

Interesele națiunii nu-i permis a le jertfi de pofa nimênui, nici chiar de pofa regelui, și nici dorințele regelui nu-i permis a le împlini când ele stau în contrast cu interesele atât de vitale, așa de cardinale ale națiunii.

Acastă dorință regescă în decursul celor treizeci și cinci de ani a causat națiunii pa-gube ce nici-când nu i-se vor mai rebonifica, și e adevărată catastrofă, că bărbaii nostri de stat, ajunși la cărmă, se plöcă în fața ori-cărei dorințe regești, fără considerare la

faptul, că prin această se prăpădește libertate țării, demnitatea ei națională, independența, forța ei economică.

Dar' se întrebăm, că în schimb regele respectat'a öre dorințele națiunii? Esistă öre fie și numai un singur exemplu, că regele să fi fost vrödată cu considerare la aceea, că ce dorește națiunea magiară? Esistă un unic cas în istoria celor treizeci și cinci ani ... să ne fi căpëtät de la regele fie și cele mai elementare drepturi ale noastre, chiar și militând pentru noi dreptul, ecuitatea, tradiția milenară și dorința întregii națiuni? ...

„Așteptă dör' regele, ca întocmai ca odinöră ollandezii, să legăm de grumazi straiță de cerșitori și astfel să ne rugăm în fața tronului, ca să nu fim făcuți chiar de tot peritori de föme? Ori așteptă dör' regele, ca ceea-ce până acum am cerut cu deplină loialitate, să störcem prin pretindere ce nu se pöte denega? Căci dacă națiunea e îm-pinsă în desperare, nu națiunea va fi vino-vată de ceea-ce se va întempla“.

Aceste sunt pasagele mai aspre din ar-ticolul înierimat. Dar' cei de la ziariul kos-suthist tracteză preste picior afacerea proce-sului. În prim-articolul din 16 Octöbre, de es., vestind că li-s'a intentat proces de les-Majestate recriminează de nou; despre dina-stie zice, că nu și-a ținut cuvêntul, pe când „națiunea“ și l'a ținut, etc., încheiând cu ur-mătöarele:

„Acum clădesc baricadele proceselor de presă, pentru-ca încă și mai tare se închidă calea vocii poporului. Dar' noi nu ne temem de aceste baricade. Le vom dărîma, și'avem sfântă credință, că în lupta această nu vom căde nici-odată.

Pentru poporul român.

Discurs rostit Duminecă sêra, cu ocasiunea con-venirei sociale din sala de la „Unicum“.

Onorat public! Ne-am adunat aici în numele poporului român, și avênd pe stin-dardul vieții noastre deviza: înainte!

Ne-am adunat aici, pentru-ca să sărbă-torim un act de manifestare a inteligenței poporului român. Și când îl sărbătorim, o volbură de sentimente și gândiri mărețe sbu-ciumă sufletele noastre, întocmai cum puternic se agită marea în fața orcanelor cutropitöre din atmosfera cerescă. La noi însă nu sunt valuri de cutropire sufletescă, ci sunt unde de elevație spirituală, sunt valurile cari mișcă fondul sufletului nostru.

Și cu drept cuvênt, pentru-că cine nu va fi cugetat, aflându-se azi în localul espo-sitiei noastre, că nu se află într'un templu mă-reț? Da; templu al silinței, muncii, corecti-tății și esacității estetice a femeii române!

Veniți să ne închinăm înaintea alta-riului acestui templu și să aducem laude de mulțamită preabunului Dumnezeu, care ne-a învrednicit să vedem cu ochii acest templu.

Veniți să aducem tributul nostru de recunoștință hărniciei femeii române, care în mod atât de măreț a știut să întrupeze în forme frumoșe gândirile și aspirațiunile popo-rului român, păstrându-ne neamul și națiunea.

FOIȘÖRĂ

Momente din viața bisericească a Românilor ortodocși din Transilvania. 1780—1787.

(Urmare).

Nr. 6842. 9 Septem. A. 1783.

Cu milostivire arată înălțatul crăesc guber. precum în varmeghia Chiuchiului au ars satul Kundul mare, și eară la biserică să se adune milostenie, dându-se la percepțorii locului cu cîntanție.

Protopopi să faceți rënduělă, și cîntanțiile veți aduce la noi.

S'au dat în Hondol, 20 Oct. 1783.

Ioan Popoviciu, vicareș neuniților.

Nr. 6824. Sept. 11. A. 1783.

Cu milostivire arată înălțatul crăescul guber. precum a sa preaosfințita chesaro-crăiescă și apostolică mărire, prin milostivul seu dicretum, care au eșit la 16 August a. c. cu milostivire bine i-au plăcut a porunci, ca dela ömenii, care vor cădea la curvie, să nu se mai globescă cu bani.

Aici domnii vor face canonu lor, dar partea preoțescă numai prin duhovnicie vor îndrepta.

Dat în Hondol, 27 Oct. A. 1783.

Ioan Popoviciu, vicareș neuniților.

Nr. 9876. Decem. 18. A. 1783.

Cu milostivire arată înălțatul crăescul guber. precum a sa preaosfințita crăiescă și apostolică mărire prin milostivul seu rescriptum, care au eșit 20 Noem. anul trecut prin milostivire bine i-au plăcut a porunci, care preoți vor primi ömeni dela catolie sau dela unie fără plinirea celor 6 săptămâni, la instrucție förté să se pedepsescă cu mirenii împreună.

Protopopi și preoți să nu faceți improtiva înălțatelor porunci, că la mare pedepsă veți cădea.

S'au dat în Hondol, Gen. 20. 1784.

Ioan Popoviciu, vicareș neuniților.

Nr. 10.167. Dechem. 29. A. 1783.

Cu milostivire arată înălțatul crăescul guber. și po-runcește, că ori la ce treabă sau investigație vor fi chemați preoții dela I. tablă, să fie datori a merge și să asculte.

Și noi vă poruncim cu tărie să fii ascultători protopopi și preoți la I. table.

S'au dat în Hondol, 20 Ianuarie. A. 1784.

Ioan Popoviciu, vicareș neuniților.

Comisiile, ce s'au dat dela Proaosfințitul și Prealuminatul D. D. Gedeon Nichitiu, pravoslavnice episcop neunit al M. P. al Ardealului în anul 1784.

Nr. 1.

Preacucernice Protopöpe.

Nădăduesc cunoscut a fi cucernicilor vöstre, precum Preamilostivul Monarchul nostru cu ajutoriul Preaputernicului

Dumneöu după preaindurata purtare de grijă, carele au avut și are pentru credincioșii supuși sei, din obicinuită părintescă mila sa bine au voit a hotări vlădică legii grecești neunite pentru păzita de Dumneöu Eparchie a Ardealului. Pentru care pre Escelenția Sa Domnul Arhiepiscopul și Metropolitul Carlovețului făcênd obicinuita și legiuita în-științare, au ales și au numit pe Smerenia Nöstră, la luna lui Noemvrie 6, a anului trecut, și această prin Preainălțatul chesaro-crăescul consilium al Preaslăvitei cîncelării unguresci și ardelenesci de curte s'au întărit la mai sus numitul datum. Inse Preainduratul Monarchul nostru cu prea milostiva di-plomă m'au întărit. La care urmëză a se face legiuita și obicinuita instalație, rënduind înăl. chesaro-crăescul guber. prin milostivul dicretumul seu dela 24 Iunie a. k. a se săvêrși la următörea lună lui Iul. 1. qi. La această podobă a In-stalației Smerenia Nöstră cu un părinte pre fiul său, vă poftim ca să luați osteneală încă cu un preot. Inse nefiind cu greu și cu păgubire lucrului, care aveți măcară cu 2 din protopiatul vostru, cu o qi mai înainte de termenul cel rënduit, așa și mila preaputernicului Dumnezeu să fie cu Preacucernicia Vöstră.

Pururea rămăind de tot binele voitoriu.

Sibiiu, 19 Iunie, 1784.

Gedeon Nichitiu,
episcop neunit al Ardealului.

(Va urma.)

Mulțămă dătorim de altă parte și acelei odrasle tinere, în arborele nostru național, care prin munca istetă, prestată până acum, a dat dovezi înaintea lumii, că suntem un popor vrednic de cultură, vrednic de a merge înainte, precum vom și merge, pentru-că putere lumescă nu este care să ne poată ține opriți în loc.

În fine mulțămă să aducem proriei cerești, că a ajutat vrednicilor conducători ai acelor două reuniuni să poată colecta atâtea obiecte frumoase și să le expună spre vedere publică, și mulțămă să aducem, și recunoștință să exprimăm și vredniciei inteligențe de la sate, care a obosit atât de mult, ca să putem da lumii dovada, că în piepturile noastre viează încă ceva din sucul de viață răsarit la țermurii Tibrului și plantat în Dacia de divul Traian.

Și acum, tu Dămine Dumnezeul nostru, ajută-ne să putem duce la bun sfârșit opera noastră. Ear' ție, popor român, fală să-ți fie de ceea-ce ai arătat, de ceea-ce ai putut arăta, și vecinică fie viața ta încununată cu o sorțe mai bună. Viitorul înscris îți este cu litere de aur în cartea vietii trudite, și viitorul îți va suride, când providința va voi.

Pentru acest popor, pentru al nostru popor român, care ni-a dat viață și ne-a făcut aceea ce suntem, pentru acest popor v'rog să ridicăți păharele toți, și toți să strigăm: „trăiescă poporul român.“ (Aplause).

Dr. Petru Șpan.

De la expoziția română.

Afluența de public, în adevăr distins, care a asistat Duminecă la deschiderea expoziției industriale de la „Gesellschaftshaus“ se pare a fi fost de bun augur. Duminecă expoziția a fost cercetată de 1800 inși. Luni au trecut peste 300 bilete, ear' eri numărul vizitatorilor a fost 439. Și nu e mirare, căci în adevăr expoziția prezintă tot ce vestita industrie de casă a țărâncii române știe să producă. În mulțimea și varietatea obiectelor de cusătură, țesătură, chindisă și broderie ochiul privitorului e la fie-care clipă atras de alte și alte frumseți. Iile tiliscanelor, fețele de pernă ale topârcenelor, obiectele espuse de Raveca Manta (Gurariu), frumsețile de pe masa Seliștei, ... tot și toate cele espuse de harnica femeie română, se peronează ca într'un frumos caleidoscop, în care cu drag ai tot privi. Să alegi din atâtea frumseți ceea-ce e mai frumos, e de tot greu, deosebi — laicului. Te frapază, te încântă toate și-ți arată ce mult măiestrie e mâna femeii române. Totuși — poți că nu greșim, dacă într' toate acestea dăm întâietate costumului lucrat și espus de Maria Bota (Sibiu): port seliștenesc cu peptar de catifea brodat cu fir de aur, cu zadie și crătință împodobite pe de margini cu flori cusute în fir de aur. Cine voeste să vadă ceva în adevăr frumos, frumos estetic, să privească acest costum (îmbrăcat pe mască de trup în mărime naturală). Se află nu departe de frontul salei (casele țărânești) lângă masa Gurariului și Seliștei.

Copleșit de sentimentul frumosului, umblând printre grupele de lucruri femești, ajungi în fundul salei, unde te așteaptă un buffet, unde mâni delicate ți întind ceva de răcoră, pentru-ca să poți continua — admirația. În prēja buffetului, cam la stânga ți bate la ochi o masă cu lucrări espuse de coconite. Le privești, le admiri, dar' pare-că ți e sfidă să cauți numele esponentei. La ce să-ți faci necaz cu — comparația, când și așa nu poți face gradațiune drăpă într' ele. Sunt frumoase — și pace!

Nu mai puțin demne de amintire sunt lucrurile espuse de meseriașii nostri: casse wertheimiane, garnituri de mobilier, trăsari, hamuri, ghețe, cisme, pluguri, grape, peptare, etc. toate dovezi vorbitoare, că de-și tinăr încă, ramul acesta încă și are vrednici reprezentanți în sinul poporului nostru.

În sala cu obiectele industriale se află școala de model, provădută cu toate recuizitele necesare și cu mobiliariul cel mai corespunzător din toate punctele de vedere. Pagubă numai, că nu i-s-a putut da o sală anume, pentru-ca și arangiamantul să fi putut fi scos la ivelă. Și așa însă ea arată cum trebuie să fie o școală populară. De-ar servi însă și de îndemn vizitatorilor de la sate, fruntașilor țărani, ca astfel să-și provadă și arangieze

școala lor și să nu mai facă obiecțiuni, ba că nu 's bani, ba că poate fi școala și fără recuizitele cutare, ori cutare.

A spune tot și a descrie exact toate cele ce fac frumseța expoziției, este o problemă ce trece mult peste cadrele unei simple notițe de ziar, dar' nici că putem să o facem noi, cari cel mult dacă știm că cutare po-dobă de pe iia — seliștenei, de pildă, se numește alțiță, sau cum, ear' mai departe — tace scriptura. Ar trebui o femeie și mănui-tore de condei și însăși cusătore de astfel de minunții și cunosctore bună a diferitelor modele de cusătură etc. (după comune, ori după ținuturi), ca să-ți poată da o iconă fidelă despre valoarea practică și estetică a lucrurilor espuse. Nici nu încercăm deci acest lucru, ci înainte de încheiere amintim că dl Ioan Biunu, bibliotecariul Academiei Române și profesor de universitate în București, în calitate de emis al ministerului de culte și instrucțiune publică din România, zilnic e la expoziție făcând însemnări minuțioase asupra tuturor lucrurilor femești, luând informațiuni de la femeile anume angajate spre a servi cu deslușire de lipsă, și făcând chiar și cumpărări pentru muzeul din București. — O dovadă acasta, că expoziția este cu viu interes luată în considerațiune chiar din partea reprezentantului legal al țarilor liberi, din partea guvernului român.

Am lăsat la urmă casele țărânești din Seliște, Rășinari și Avrig, arangiate întocmai cum le au țărânii din numitele comune. Din punct de vedere etnografic sunt de însemnat interes și acestea. În casa din Rășinari se află espuse iconele foste ale episcopului Gerasim Adamovici, despre cari profesorul și pictor Albrich de la gimnasiul ev. lut. din Sibiu, bun cunosctore al istoriei artelor, zice că sunt abună sémă primele începuturi ale picturii în biserica română din țera noastră.

Alături de aceste case ți bate la urechi un sgomot care pentru cei cari n'au crescut în mijlocul poporului, este necunoscut. E sgomotul brâglei, al alergării suveice printr' urzela și al schimbării itelor. O seliștencă țese așa numitul pachiol (specialitatea portului seliștenesc). Lângă ea un alt răsbol, la care o femeie țese crătințe. Din partea cealaltă un semi-răsboiu: îi lipsește partea dintăiu cu sulul de năvadă, cu brăgtele și spata, având numai sulul de dindăr pe care e înfășurată urzela, și itele. Aici o seliștencă mândră face brâne. Ear' nu departe de ea o cosinziană din Seliște cose alțițe, pe séma albumului destinat pentru muzeul etnografic al „casei naționale“ ce „Asociațiunea“ va înfința aici în Sibiu. Aci este locul să facem amintire și despre cele 12 păpuși, îmbrăcate fie-care în câte un port femeesc din cutare comună ori ținut. Sunt următoarele: 1. port de nevastă din Săsciori, 2. port de fată din Lășiul-român, 3. port de nevastă din Avrig, 4. port de nevastă din Certeg (Munții-Apuseni), 5. port de nevastă din Vaidarece (ținutul Făgărașului), 6. port de nevastă din Sebeș-săsese, 7. costum de mirăsă din Sibiu, 8. port de fată din Borgo-Prund (Bistrița), 9. port de nevastă din Rășinari, 10. port de fată din Seliște, 11. port de „pădurență“ (locuitori la pădure) din ținutul Hunedorei, 12. port la nevastă din Mercurea. Afară de acestea mai sunt câteva masce în mărime naturală, reprezentând porturi din Munții-Apuseni (Zlatna), Năsăud, etc.

Se rentează deci nespuse de mult cercetarea acestei expozițiuni. Disparentul inconvenient, că lucruri de mână femești din Apoldul-mic (de pildă) sunt puse în o grupă cu obiectele antice espuse de dna Dreglici (Deva) și din Săcel (ștergariu din 1780, blide și cāncee de 100 ani), că Porcești și Tălmacelul sunt într'o grupă (la o masă) cu Lazul și Căpâlna (țera Oltului cu ținutul Sebeșului, n'are să altereze succesul expoziției, de-și astfel de incorectități trebuiau evitate.

Asemenea ar fi ridicat foarte mult valoarea practică a expoziției, dacă arangiatorii ar fi arătat în mod intuitiv: cum și prin câte stadii trece cutare iie, ori alt produs de lucru femeesc, până când a ajuns gata: că-nepa topită, melițarea ei, peptănarea, caierul, tōrcerea, dăpănarea, facerea jirebghiului cu ajutorul vârtelniței facerebunțate de țărancă, apoi punerea urzelei, punerea bătelei pe țevi, cu socala, așezarea țevilor în suveică, apoi țesutul, etc..

Dar' nimic nu e perfect în lucrurile omenești. Nu putem deci pretinde nici de la arangiatorii expoziției să fi făcut totul ce unul ori altul observă că lipsește. Pe acest teren noi suntem începători (de-și nu chiar începători), deci multe trebuesc trecute cu vederea. Mai ales că și așa cum ni-se prezintă, expoziția noastră este vrednică de totă lauda și recunoștința. (at.)

NOUȚĂȚI

Hirotresire. Astăzi a fost hirotresit întru protopresbiter dl George Oprea, numit protopresbiter pentru tractul Iliei.

Țarul — la Roma. Referitor la proiectata vizită a țarului la Roma, spre a reîn-tōrcere regelui Victor Emanuil vizita ce acesta o făcuse țarului în anul acesta, se serie că țarul va merge la Roma probabil încă în anul acesta, în cursul lunii Decembre.

Regele Greciei George I. în re-n-tōrcerea de la Paris a sosit azi la Viena, unde va sta câteva zile și va face vizită oficială M. Sale împăratului și rege Francisc Iosif I.

Din Ilia-mureșană ni-se scrie, că cu ocaziunea ținerii conferenței preotești-învățătorești, convocate acolo pe 26 Septembrie v. c., în scopul adunării de oferte benevole pentru fondul catedralei din Sibiu, dl Avram Pecurariu, acum protopresbiter în Hunedóra, și-a luat rămas bun de la tractul pe care a-prōpe 20 de ani l'a condus cu zel și abnegațiune, cu indulgență și cu adevărată dragoste părintescă. Momentul a fost atât de în-duioșătoriu, în cât lacrimi au început să curgă pe obrajii fostului șef de tract, care înăbușit de plâns a trebuit să-și întrerupă vorbirea de adio. A luat apoi cuvântul preotul George Perian din Vorța, care a dat exprimare sentimentelor de stimă, iubire și recunoștință, pe cari le va păstra față de fostul șef al tractului, nu numai preoțimea și învățătorimea, ci întregul popor binecredincios, care nu va uita în veci pe bunul seu păstoriu sufletesc, căruia îi dorește țările, ca să poată lucra cu același zel și cu același succes și în noul tract, în fruntea căruia a fost pus. S'a dat apoi un băneț, în onōrea protopresbiterului Pecurariu, care a decurs bine.

Vești bune. La propunerea preotului Perian, preoțimea și învățătorimea din tractul Iliei a luat hotărârea, ca în înțelegere cu inteligența română din Ilia să înfințeze o casină română în Ilia, pentru a se da prin acasta posibilitate Românilor inteligenți a se înțelîni mai des unul cu altul și mai mulți de odată. Tot la propunerea numitului preot s'a decis și înfințarea unui magazin de bucate în Ilia, în scopul ajutorării poporului în cas de necesitate. Ambele hotărâri fac onōre celor ce le-au adus și dorim să le vedem cât mai curând esecutate și dorințele legate de ele realizate.

Ministrul-president Körber — despre libertatea de presă. Săptămăna trecută ministrul de justiție al Austriei a fost absolvat de post, luând conducerea interimal a resortului justiției ministrul-president Dr. Körber. Din acest prilej ministrul-president a adresat un circulariu tuturor președinților de tribunale și tuturor procurorilor supremi, în care zice și următoarele: „Cuvântul liber dacă isvorește din inimă patriotică, nu e nici-de-cum periculos; din contră, presa liberă e canalul de scurgere a pasiunilor aștiate de diferitele împrejurări. Numai față cu presa ce aștă instinctele brute trebuie aplicată în trēgă asprimea legii.

Școlarii din Rășinari — la expoziție. Azi înainte de amiază expoziția de la „Gesellschaftshaus“ a avut mulțime de oșpeți drăgălași: 100 fete și 92 băieți, elevi și elevi ai școlii noastre din Rășinari, veniți cu învățătorii lor anume spre a vedea expoziția. După ce mititeii au vėdut și s'au minunat de ajuns de toate frumsețile expoziției, au fost conduși în seminarul „Andreian“, unde li-s'a servit prânzul. De acolo sub conducerea învățătorilor au mers să vadă cimitiriile orașului, apoi au plecat acasă.

Sėrb conștiin de naționalitatea sa. În clasa III. a școlii comerciale din Agram profesorul de limba franceză dase unui elev să traducă în franțoește zicerea: „Eu sunt croat.“ Elevul, sėrb de origine, a răspuns indignat următoarele:

Nici-odată nu o voi zice acasta! Eu sunt sėrb!

Știri mērunte. Pe la Senniț a nins, munții și dealurile sunt acoperite cu neaună. — Cum se vestește din Roma, în familia regală se așteaptă eveniment familiar cam prin Decembre. — Podul nou dintr' Stambul și Galata (Constantinopol) s'a rupt Vineri în momentul când mulțime de omeni priviau de pe el cum unii luntrași cercau să salveze un copil cădut în apă; forte mulți dintr' cei căduți de pe pod s'au înecat. — Felbauer Paul, practicant la oficiul postal din Macău, a defraudat opt mii corōne. După ce a păpat banii s'a înștiințat însuși la poliția din Segedin. — În Tărcaia (Bihor) sătenii au atacat și bătut pe trei finanți, cari eșiseră în comună pe timp de nōpte, ca să prindă pe cei cari ferb răchie, fără licență. În apărarea lor finanții au străpuns pe un sătean cu numele Oláh János.

Din public.*)

Cuvînt de adio.

Am onōrea a aduce la cunoștința pre-țioșilor mei amici și cunoscuți din Sibiu și vecinătate, că subscrisul sunt — după a mea cerere — permutat la stația Ațumaf, de pe linia Craiova—Calafat, și că părăsind granița română, duc cu mine cele mai frumoase amintiri despre fie-care în parte dintr' D-V6-stră. — Nu pot lipsi cu acastă ocaziune a mulțami cordialmente sincer tuturor pentru dragostea și amicitia cu care m'ați onorat pe tot timpul cât am funcționat la scēstă frontieră.

Vē las cu bine!

Victor Albini,
șeful gării și al Biuroului de
Expediție din Căneni.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acasta Redacția nu primesce răspunderea.

Cărți și reviste.

„Luceafărul“, revistă literară a studenților români de la universitatea din Budapesta, fasciculul 8 dno. 15 Octobrie st. n., a apărut cu următorul sumariu: „Mensa academică“ (pledoariu pentru-ca și pe séma studenților din Budapesta să se facă ceea-ce s'a făcut nu de mult în Cluj pe séma studenților români de acolo); „Tōmna“, poesie de Octavian; „Emil Zola, 1840—1902“, schiță biografică scrisă de V. E. Moldovan; „Badea Nicolae“, schiță de I. Agărbicean; Adam Smith (studiu), continuare din fasciculul anterior; „Povesti pentru Ninon“ (primele scrieri ale lui Zola); „Drum la Deal“, cāntec popular de pe la Poiana-Sibiului, armonizat pentru voce și pian de Elena Muntean (Blaj); „De la cei-ce nu mai sunt“, scrisori de ale lui Aron Pumnul, comunicat de Aurel Bănuțiu, apoi cronice, notițe bibliografice, etc. „Luceafărul“ apare de două-ori pe lună și costă 10 corōne pe an. Red. și administrația: B-pesta, VI. str. Vörösmarty Nr. 60-a.

„Calindariul poporului“, pe anul comun 1903, editura și tipariul „Tipografiei“ societare pe acțiuni în Sibiu, anul XVIII. Pe lângă partea calendaristică are numeroși articoli de interes, dintr' cari amintim: schița de Grigore C. Buțureanu despre Avram Iancu, articolul scris de Ioan Georgescu despre negocul cu ouă, „Bucătăria țărânului“ de Ana Flōrea, etc. Dintr' numărōsele ilustrațiuni amintim portretul lui Avram Iancu, al episcopului gr. cat. Mihail Pavel, mōmentul lui Bănuțiu, etc.

„Calindariul poporului“ costă 40 fileri și se pōte procura de la administrația Tribunei, ori prin librăria archidieceșană.

În Tipografia archidieceșană a eșit de sub tipariu Liturgierul (cu litere latine) revisuit și retipărit cu binecuvēntarea Înaltpreasfinției Sale dlui Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit. Cuprinde, pe lângă cele trei liturgii, și rugăciunile ocașionale din liturgierul vechiu și numărōse îndrumări tipicale pentru toți slugitorii la altariul Domnului, precum și „Rēnduiala chiamării Duhului sfânt“, reclamată din mai multe părți. Se estinde pe 42 cōle de tipariu și se prezintă și din punct de vedere tehnic ca o carte ce face cinste tipografiei archidieceșane. Se pōte procura de la Librăria archidieceșană din Sibiu (Nagyszeben). Preț: broșat cor. 6—, legat cor. 8—.

9834—1902 sz.

[193] 1—3

Nr. 489/1902

[191] 2—3

Pályázat.

Czood nagyközségben a jegyzői állás betöltendő és felhívjuk pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi november hó 20-áig alólirotnál adják be.

Illetmények:

1. évi fizetés 1000 K.
2. természetben lakás és világítás.
3. napidíj átalány 100 K.
4. 8 öl tűzifa.
5. anyakönyvvezetői tiszteletdíj 200 K.

Nagyszeben, 1902. évi október hó 20-án.

A járási főszolgabíró:

Fabritius.

[192] 1—2

Arlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni magy. kir. állami elmeógyógyintézet önkezelési élelmészéhez szükséges élelmi cikkek közül: I. a marha és borjúhús, II. sertéshús, zsír és hentesárak, III. liszt — és dara — szükségletnek az 1903 évre, esetleg 1903—1905 évre, tehát egy, esetleg három évre való biztosítása céljából 1902 évi november hó 6-án, délelőtt 11 órakor, az elmeógyógyintézet gondnoki irodájában, a hol a szállítási részletes feltételek is megteudhatók. zárt írásbeli tárgyalás fog tartatni.

Az egy évi szükséglet körülbelül a következő:

I. csoport:

1. marhahús 28.000 kg.
2. borjúhús 9.000 „

II. csoport:

1. sertéshús 4.500 kg.
2. zsír 3.500 „
3. fehér és füstölt szalona 1.000 „

III. csoport:

1. liszt (0., I., III. és IV. sz.) 17.000 kg.
2. dara 2.000 „

Felhívjuk mindazok, kik ezen szállítást sokat elvállalni óhajtják, hogy minden csoportra külön-külön teendő egy koronás bélyeggel és

- az I. csoportra 1000 Kor. bántpénzzel
a II. „ 400 „ „
a III. „ 400 „ „

készpénzben, vagy elfogadhatónak minősített értékpapirokban — névértékük szerint számítva — ellátott, magyar nyelven írott és sajátkezűleg aláírott, jól lepecsételt ajánlataikat, a melyben a szállítandó és az intézet gondnoki irodájában részletesen megteudható, szükséglet szerinti cikkek árai egy, illetőleg három évi szállításra külön-külön ajánlkozva betűkkel és számokkal kiirandók, illetve a lisztfélénél — alapul véve a „Hermannstädter Zeitung“-ban mindenkor közölt helyi piaci árakat — a százalékgengedmény számokkal és betűkkel nagyoncsak egy vagy három évre külön-külön ajánlva kiirandó, a fent kitett időben és helyen nyújták be.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlat senki által vissza nem vonható és a nem magyar nyelven írott vagy nem az árlejtési feltételek szerint szerkesztett ajánlatok azonnal visszatartatnak.

Megjegyeztetik ezeken kívül, hogy az ezen hirdetésben kitett szükséglet mennyiségek csak megközelítőleg határozottak meg, és hogy a szerződött szállító tartozik a kített mennyiségeknél többet vagy kevesebbet is az elfogadott ajánlatában kitett árakon szállítani.

Végül megjegyeztetik, hogy az intézet fenntartja magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szóló ajánlatokat fogja elfogadni, valamint, hogy a szállítókat azon vállalkozóknak engedje át, a kiket bármely okból megbízhatóbbaknak tart.

Nagyszeben, 1902 október hó 18-án.

A m. kir. állami elmeógyógyintézet igazgatósága.

Alexandru Márki

Istoria universală

pentru școle civile și superioare de fete pe baza planului de învățământ din 1887. — După edițiunea VI în românește de I. Popovici. — Aprobata de Înaltul Ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică sub Nr. 4566/1901. — Prețul legat 2.— cor. A se procura de la **Librăria archidieceșană.**

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă **Trémpoele** se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cola B. pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post își vor subterne în termenul arătat petițiunile concursuale instruite conform normelor la subsemnatul oficiu protopresbiterial, având a se prezenta înaintea alegătorilor în o Duminecă sau sârbătoare pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Abru-
dului în conțelegere cu comitetul parochial.

Abruđ, 30 Septembre 1902.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Biblioteca „Bunul econom“

- Nr. 1. Nutrețurile ierbóse, cositurile (fênatele), prepararea fênului și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sămênța plantelor agricole și sămênța lor.
4. Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. — Recolta cerealelor.
5. Economia vitelor sau zootechnia generală.
6. Agrologia sau cunoșterea pământurilor și mijlocele de a le îmbunătăți.
7. Agricultură generală — Lucrarea pământului (Plugul, Grapa, Tăvălugul și alte instrumente de măruntit pământul).

Prețul unui exemplar 30 fil. — Se pôte procura de la

Librăria archidieceșană.

Coróne pentru miri

din aur double, împodobite cu imitații de petri scumpe colorate, cu câte trei cruci, fôrte frumóse și practice deóre-ce se pot strímta și lărgi după cum cere trebuința, bucata costă numai **16 cor.** plus porto postal și pachetare cor. 1.20.

Cruci de lemn 28.5/16

cm., pictură de mână în uleu reprezentând pe o parte „Restignirea Domnului“ și doi îngeri ear' pe partea opusă „Botezul Domnului“; pe margini aurite cu aur veritabil; cele cu pictură simplă costă **cor. 9—**, ear' cele fine bucata **cor. 12—**, trimise cu postă recomandat costă cu 75 fileri mai mult.

Librăria archidieceșană, Sibiu.

In **Tipografia archidieceșană**

a apărut:

ACFTISTUL

Preasânței

Născătoare de Dumneđu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxarin pentru tot anul și Pășchălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

- Prețul simplu legat . . . fl. —85
jumătate pânză . . . „ 1.05
în piele roșie . . . „ 1.25
Ediția fină în piele neagră . . . 2.—
„ „ „ „ „ „ 2.60
„ „ „ „ „ „ 3.85

Se află de vânzare la

Librăria Tipografiei archidieceșane
Sibiu.

Struguri de masă sau pentru cură.

Cei mai frumoși Chasselas și Tămăioșă mestecați în pachete de câte 5 kg. sau în corfețe franco cu cor. 3.50 cu rambursă sau trimițându-se banii înainte; numai Tămăioșă 5 kg. cor. 4.50; vin roșu de Szegszárd producție proprie trei sticle de câte 7 decilitre franco cor. 3.60. De asemenea se ofer de vânzare la **Martin** de **Willinger** mare producător de vinuri din Zomba mai multe sute hectolitri de vin sorte cele mai fine produse proprii din anul trecut, pe lângă prețurile cele mai moderate.

[178] 6—6

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană:**

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidieceșană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9.50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

NOU! Pro 1903 NOU!

a apărut:

Calendarul archidieceșan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învățătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu Șematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidieceșană
Sibiu.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

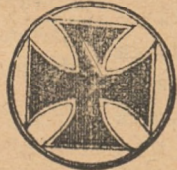
Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incuse din tóte părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deóre-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja înfăințata crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție fôrte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V., strada Vadász 42/V.
colțul strada Kálmán.